

పాఠన కేంద్ర బానిసత్వంలో మగ్గి
రోజులు. నాబులకు వెలుగులే
బెరుగు. విద్య వెలుగునందుకు వాటికి
తెలుసు. విద్యాగంధం వ్యాపించుట
తన పర్యలు తీసుకున్నారు. స్వేచ్ఛా
స్వేచ్ఛలతోలు నైజాం ప్రజలకు
జీవితశక్తి. ప్రజలకు హక్కులతో
బాధ్యతలే.

ఆ కాలపు కాశీవేల స్త్రీషు. ఇంకా
రెలు రాలేదు. రామన్నది. జనం
అంతగా లేకున్నా నందడగా వుండి
రాబోయే రెలుకోసం అంతా ఎదురు
చూస్తున్నారు. ఫ్లాట్ ఫారం గజిబిగా
ఉంది. స్త్రీషుతో జనం తొందరతో
వున్నారు.

స్త్రీషు బయలు ఒక గుర్రబండి
(టాంగ్)అగింది. టాంగ్లో ఒక పోలీసు
అధికారి ఉన్నాడు. రాబ్బించా పెద్ద
విన్నపి పదిపెట్టెలున్నాయి. టాంగ్లో
కూర్చునే అధికారి అటా ఇటా
చూచాడు. తన పెట్టెలు దింపేవాడు
కావాలి. అతనికి ఓ మనిషి కనిపించాడు.
కూర్చున్న చుట్ట కాలుస్తూన్నాడు. అతను
లేచిపోయాడు. పొట్టివాడు. చూపం
లేచిపోయాడు. ఎముకల గూడు.

పోలీసు అధికారి ఎముకల గూడును
పింపాలి. అది తన పాదాకు తక్కువ
అనుకున్నాడు. గుర్రబండి వాళ్ళి
పురమాంబించాడు. గుర్రబండి మనిషి
టాంగ్ దిగాడు. ఎముకల గూడు దగ్గరికి
వెళ్ళాడు.

అట్టి! దొర పిలుస్తుంటే చక్ర
అన్నాడు అతని చేయివల్లకొని రాగి
వెనక్కు తిరిగి పోలీసు అధికారిని
చూపుతూ.

ఎముకల గూడు అటు చూచాడు.
అధికారి కనిపించాడు. టాంగ్నించా
పెట్టెలు కనిపించాయి. అవి మోసు
కెళ్ళానని గ్రహించాడు.

“కాలోక్షజాంచను. నంట్ల బాగ్
లేదు. మోస్తూపోయేబలం లేదు. ఇదు
పుండ్ గులాబీస్మైల్తో” అని టాంగ్
వాడ కాళ్ళు మొక్కి నిడుపించుకోడానికి
గుంజుకుంటున్నాడు.

“సాక్షి! ఈ పాదాస్త్రాదా రాసంటు
ఎముకలగూడు దిగ్గనలేని కూచు
న్నాడు. పీనికి జరమజా చూపించాలో”
న్నాడు. అతని ముఖం నిండా రక్తం

మోక్షమార్గము

దాశరథి
రంగాచార్య

అని తిరిగిచాడు టాంగ్వాదా.

పోలీసు అధికారికి అధికారులు నుంచి
తలదాకా మంట అంటుకుంది. తంకు
ఉన్న కుమార్తెపైకి మాత్రం అంటుకో
లేదు. అధికారి అమాంతం గుర్రబండి
మీంచి దూకాడు. ఆ ఉప్పుకు బండ
వెనక్కి లేచి కొన్ని పెట్టెలు దాదాదా
కేంద్రపడ్డాయి.

అధికారి కళ్ళలో ఆగ్రహం వుంది.
గుండెలో కుంపటి తీసుకుపోయింది.
అతడు పడిపోయిన పెట్టెలను గమనించ
లేదు. చుట్ట ఉన్న మనుషుల్ని గమ
నించలేదు. ఆకలి గొన్న పులికి మనిషి
కనిపించినట్లు అంటుంటాడు. క్షణంలో
నగంలో ఎముకలగూడు వద్ద వారాడు.

“చక్ర జే పాలే రాసంటానీ పెట్టె
రంట్ల ఎరకతో అని అధికారాస్త్రంతా
కూడగల్గుకొని మెడపట్టి ముందుకు
వేశాడు.

ఎముకల గూడు బొక్క బార్ల వడ
పోయాడు. నాసెలు పిరుకుపోయింది.
అధికారి బులుకాలిలో తన్నాడు.
పొట్టివాడు. బక్కవలెన్నోవాడు. బర్లరు
బట్టించాడు. కళ్ళెద్దలవాడు. అధికారికి
ఎదురుగా వచ్చి నమస్కరించాడు.

ఉంది. కళ్ళలో గుండె గాయాలు
కనిపిస్తున్నాయి.
అధికారి చెబులు కుంపిస్తూనే
ఉన్నాడు.
“నన్న దొరా! చంపకు. నీ కాల్క్ష.
బాంబ్స్ట్రైంయితో” అని దేబరిస్తున్నాడు.
“అబ్బే! అస్త్రదెందుకు రాసన్నావు!
హరాస్త్రదే!” అని కర్ర ఎత్తాడు.
గాలిలోకి లేచిన కర్ర చూచి కెచ్చిన
కేక పెట్టాడు ఎముకల గూడు.
జనం దూరంగా నుంచాని
చూస్తున్నాడు. ఒక్కడూ కదలడంలేదు.
అంతా బొమ్మల్లా ఉన్నారు! (ప్రాణం
ఉన్నట్లు కనిపించడం లేదు.
“అగ్గి! ఒక కేక వినిపించింది. ఆ కేక
పోలీసు అధికారి చెప్పటోంది గుండెలో
దూరి ప్రతిర్ధినించింది.
అధికారి ఆగాడు. లేచినచేయి అలాగే
ఉండిపోయింది. నిర్భయమైన
చుట్ట చూశాడు.
“ఎందుకట్ల కొచ్చావు వాళ్ళి!” ఎదు
రుగా ఒక మనిషి వస్తున్నాడు. అతడు
పొట్టివాడు. బక్కవలెన్నోవాడు. బర్లరు
బట్టించాడు. కళ్ళెద్దలవాడు. అధికారికి
ఎదురుగా వచ్చి నమస్కరించాడు.

ఉంది. కళ్ళలో గుండె గాయాలు
కనిపిస్తున్నాయి.

అధికారి చెబులు కుంపిస్తూనే
ఉన్నాడు.

“నన్న దొరా! చంపకు. నీ కాల్క్ష.
బాంబ్స్ట్రైంయితో” అని దేబరిస్తున్నాడు.

“అబ్బే! అస్త్రదెందుకు రాసన్నావు!
హరాస్త్రదే!” అని కర్ర ఎత్తాడు.

గాలిలోకి లేచిన కర్ర చూచి కెచ్చిన
కేక పెట్టాడు ఎముకల గూడు.

జనం దూరంగా నుంచాని
చూస్తున్నాడు. ఒక్కడూ కదలడంలేదు.

అంతా బొమ్మల్లా ఉన్నారు! (ప్రాణం
ఉన్నట్లు కనిపించడం లేదు.

“అగ్గి! ఒక కేక వినిపించింది. ఆ కేక
పోలీసు అధికారి చెప్పటోంది గుండెలో
దూరి ప్రతిర్ధినించింది.

అధికారి ఆగాడు. లేచినచేయి అలాగే
ఉండిపోయింది. నిర్భయమైన
చుట్ట చూశాడు.

“ఎందుకట్ల కొచ్చావు వాళ్ళి!” ఎదు
రుగా ఒక మనిషి వస్తున్నాడు. అతడు
పొట్టివాడు. బక్కవలెన్నోవాడు. బర్లరు
బట్టించాడు. కళ్ళెద్దలవాడు. అధికారికి
ఎదురుగా వచ్చి నమస్కరించాడు.

ఉంది. కళ్ళలో గుండె గాయాలు
కనిపిస్తున్నాయి.

అధికారి చెబులు కుంపిస్తూనే
ఉన్నాడు.

ఎందుకు చంపిండు? ఏ దెవడు? ఏడు!
పాంతకుడు. అట్టి విబిబ్బరేం తప్పాక
చూస్తూ! తండ్రి పెట్టండి. పట్టండి.
అన్యాయాన్ని వహించుటం నేరం. మనం
ఇంతమందిని ఉవ్వం. ఏడొక్కడే!”
అధికారికి తల దిమ్మెక్కింది. ఏమీ
వినిపించడం లేదు. కనిపించడం లేదు.
వినిపించి కనిపించే దాక వచ్చే వరకూ
చుట్టా జనం కనిపించారు. వలవెల్లం
మంచి తన వైపు వచ్చున్నాడు. వచ్చేస్తూ
వచ్చాడు. ముట్టడిస్తున్నాడు. రాసు
చక్రబంధంలో ఇరుక్కున్నాడు. బందం
తిగుస్తూ అవుతూంది.
జనం దగ్గరికి వచ్చేస్తున్నాడు.
“హత్య చేసినపు. పాంతకునివి”
“హత్య చేసినపు. పాంతకునివి”
వీరేశం అవుతున్నాడు. కేకలు
వెచ్చున్నాడు.
జనం ముందుకు వచ్చేస్తున్నాడు.
జనం జనంలా లేరు. రుద్రుల్లా
వున్నారు. హతవంతంలా ఉన్నారు.
బడబడంలా ఉన్నారు. దూగ్గిలా.
చుట్టా ముట్టతనవ్విరి మనుషులు
కారు - మంటలు. మంటలు కమ్ముకుం
రాసన్నాడు? ఏం చేసిండు వాడు?

ఉంది. కళ్ళలో గుండె గాయాలు
కనిపిస్తున్నాయి.

అధికారి చెబులు కుంపిస్తూనే
ఉన్నాడు.

“నన్న దొరా! చంపకు. నీ కాల్క్ష.
బాంబ్స్ట్రైంయితో” అని దేబరిస్తున్నాడు.

“అబ్బే! అస్త్రదెందుకు రాసన్నావు!
హరాస్త్రదే!” అని కర్ర ఎత్తాడు.

గాలిలోకి లేచిన కర్ర చూచి కెచ్చిన
కేక పెట్టాడు ఎముకల గూడు.

జనం దూరంగా నుంచాని
చూస్తున్నాడు. ఒక్కడూ కదలడంలేదు.

అంతా బొమ్మల్లా ఉన్నారు! (ప్రాణం
ఉన్నట్లు కనిపించడం లేదు.

“అగ్గి! ఒక కేక వినిపించింది. ఆ కేక
పోలీసు అధికారి చెప్పటోంది గుండెలో
దూరి ప్రతిర్ధినించింది.

అధికారి ఆగాడు. లేచినచేయి అలాగే
ఉండిపోయింది. నిర్భయమైన
చుట్ట చూశాడు.

“ఎందుకట్ల కొచ్చావు వాళ్ళి!” ఎదు
రుగా ఒక మనిషి వస్తున్నాడు. అతడు
పొట్టివాడు. బక్కవలెన్నోవాడు. బర్లరు
బట్టించాడు. కళ్ళెద్దలవాడు. అధికారికి
ఎదురుగా వచ్చి నమస్కరించాడు.

ఉంది. కళ్ళలో గుండె గాయాలు
కనిపిస్తున్నాయి.

అధికారి చెబులు కుంపిస్తూనే
ఉన్నాడు.

అధికారి తలమీద బలమైన శాటి
యిలింది.
“య అల్లా” అని పడిపోయాడు.
కాశీవేల స్త్రీషులోకి కేకపెట్టా
రెలు వచ్చేసింది. జనం రెలు కేక
వెన్నాడు.
ఫ్లాట్ఫారం మీదికి ఉరికారు.
పోలీసు బంధం వచ్చేసింది. లాటి
లలో ఫ్లాట్ఫారం మీద ఉన్నవారంద
రినీ చాప బాదింది.
బర్లరు వీరేశం చేతులకు బేడలు
వేశారు పోలీసులు.
రెలు వెళ్ళిపోయింది.
ఫ్లాట్ఫారం నిర్లవంగా ఉంది.
కాళ్ళకూ చేతులకూ పంకెట్లు చేసిన
వీరేశం స్త్రీషు బయటికి వచ్చాడు.
● వీరేశం పోగొడుకున్నాడు.
స్త్రీషు బయలు రెండు శూలు వడ
ఉన్నాయి - ఒకటి బానిసరి - ఒకటి
అధికారిది.
వీరేశం పోగొడుకున్నాడు.
అతనివెంట పోలీసులున్నారు.
జనం దూరంగా భయంతో
చూస్తున్నాడు.
వీరేశం మనిషిమానవునికి బుల్లుడు.
రాసన్నాడు? ఏం చేసిండు వాడు?

ఉంది. కళ్ళలో గుండె గాయాలు
కనిపిస్తున్నాయి.

అధికారి చెబులు కుంపిస్తూనే
ఉన్నాడు.

“నన్న దొరా! చంపకు. నీ కాల్క్ష.
బాంబ్స్ట్రైంయితో” అని దేబరిస్తున్నాడు.

“అబ్బే! అస్త్రదెందుకు రాసన్నావు!
హరాస్త్రదే!” అని కర్ర ఎత్తాడు.

గాలిలోకి లేచిన కర్ర చూచి కెచ్చిన
కేక పెట్టాడు ఎముకల గూడు.

జనం దూరంగా నుంచాని
చూస్తున్నాడు. ఒక్కడూ కదలడంలేదు.

అంతా బొమ్మల్లా ఉన్నారు! (ప్రాణం
ఉన్నట్లు కనిపించడం లేదు.

“అగ్గి! ఒక కేక వినిపించింది. ఆ కేక
పోలీసు అధికారి చెప్పటోంది గుండెలో
దూరి ప్రతిర్ధినించింది.

అధికారి ఆగాడు. లేచినచేయి అలాగే
ఉండిపోయింది. నిర్భయమైన
చుట్ట చూశాడు.

“ఎందుకట్ల కొచ్చావు వాళ్ళి!” ఎదు
రుగా ఒక మనిషి వస్తున్నాడు. అతడు
పొట్టివాడు. బక్కవలెన్నోవాడు. బర్లరు
బట్టించాడు. కళ్ళెద్దలవాడు. అధికారికి
ఎదురుగా వచ్చి నమస్కరించాడు.

ఉంది. కళ్ళలో గుండె గాయాలు
కనిపిస్తున్నాయి.

అధికారి చెబులు కుంపిస్తూనే
ఉన్నాడు.

మూడగన వెను
పోయాను. వెను
కమాండర్తో ముల్లు
మా ఆసీనును రేడియో
చేసి. ఆ చేపను వెలు
పన పరికరాల్ని పబ్లి
వెచ్చుచున్నాను. ఆ
మనోజ్ ఇచ్చాడు.
పబ్లింది వచ్చేదాక
చేప కనిపించక
అన్నాడు రాజా
రాజా చుట్టా కు
లెన్న్ చదువుతున్న
కల్చురల్! నిజంకాదు!

● ప్రపంచంలో
పోస్టాల్లోను అట్టేరి
ప్రవేశపెట్టింది.
● కంకలాలోని “శి
పైస్కూలులో” 1983-
12,350 మంది విద
దయ్యారు.
● ఇండియాలో
తెల్లపులులున్నాయి.
● వివిధజంతు ప్రదర్శనశా
● రోయ్యలు ము
స్తాయి. అయితే కేవ
మాత్రమే ఉదగరులతో

● కంకలాలోని “శి
పైస్కూలులో” 1983-
12,350 మంది విద
దయ్యారు.
● ఇండియాలో
తెల్లపులులున్నాయి.
● వివిధజంతు ప్రదర్శనశా
● రోయ్యలు ము
స్తాయి. అయితే కేవ
మాత్రమే ఉదగరులతో

● కంకలాలోని “శి
పైస్కూలులో” 1983-
12,350 మంది విద
దయ్యారు.
● ఇండియాలో
తెల్లపులులున్నాయి.
● వివిధజంతు ప్రదర్శనశా
● రోయ్యలు ము
స్తాయి. అయితే కేవ
మాత్రమే ఉదగరులతో

● కంకలాలోని “శి
పైస్కూలులో” 1983-
12,350 మంది విద
దయ్యారు.
● ఇండియాలో
తెల్లపులులున్నాయి.
● వివిధజంతు ప్రదర్శనశా
● రోయ్యలు ము
స్తాయి. అయితే కేవ
మాత్రమే ఉదగరులతో

